

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 13. Pelagianorum dolis per Africanos Patres detectis Zosimus illos damnat. Synodi Africanæ canones contrà eosdem recitantur. Honorius Imperator Pelagium, & Cœlestium proscibit. Præfecti ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

nosque licet & alia; tum eorum de se pœnitentiam se-
curei Sacerdotali eos loco, & omni communione submo-
vimus. Constantinus Arelate inclusus, cum diu-
tius obsidione tolerare non posset, depositâ purpurâ
ad Erotem confugit, à quo & Presbyter statim ordi-
natus est ex Sozomeno lib. 9. cap. 15. hinc ob ty-
rannum sacro honore decoratum Eros Arelatensium
odium sibi contraxit. Sed neque Constantius post
Erotis depositionem quicquam mali ultore Numine
passus est; imò ob egregiè contrâ Tyrannos nava-
tam operam Placidiam Honorii forem in uxorem
obtinuit, ac quinquennio elapso in imperii consortio
assumptus fuit, ut cap. 19. dicemus. At Eros, &
Lazarus, cum Apostolicæ Sedis iudicio se se depo-
sitos cernerent, in longinqua ad insignium Orbis
Catholici Episcoporum suffragia corroganda perre-
xere, uti olim Chrysostomus fecerat, qui è Con-
stantinopolitanâ cathedrâ per vim eiectus Occiden-
tis Metropolitanum suffragia per literas petiit; Zo-
simus tamen utriusque Episcopi conatus increpans
ait: *Ubi de Episcopatu abdicando agitur; maria, ter-
raque lustrantur, nec ulla suffragia prætermittunt &c.*
Athanasius, Chrysostomus, & alique plurimi ab
Episcopatu depositi Apostolicæ Sedis, ac primos
Occidentis Metropolitanas in subsidium contrâ adver-
santes Episcopos implorarunt, at à Pontificis Ro-
mani decreto ad alios Antislites appellare non licuit.
Interim Eros, ac Lazarus pro recuperandâ digni-
tate in Orientem profecti Pelagium apud Eulo-
gium Palesinæ Metropolitanam hæreses accusa-
runt, quo ibidem per dolum absoluto causam ite-
rum ex integro cognoscendam Africanis Patribus
per literas detulerunt, de quibus cap. 8. plura dixi-
mus. Anno 417. Lazarus in Gallias redierat,
ac Proculo Massiliensi adhærebat, etenim cum hic
Patrocli Arelatensis iura invalisset, atque Ursium,
& Tuentium Episcopos consecrasset, Lazarus unus
è tribus Episcopis fuit, qui ex antiquo Ecclesiæ
ritu ad Episcopii consecrationem peragendam requi-
runtur, quæ ubi Zosimus Papa accepit, datis ad
Africa, Gallia, & Hispaniæ Antislites literis Pro-
culum graviter increpuit, non modò quòd alienæ
diocesis Episcopos consecrasset, verùm etiam quòd
fuerit *Lazarus in consortio illicitæ ordinationis adse-
tus*, quem ibidem uti multorum criminum reum
ab Aquis Sede expulsum testatur; Hæ Zosimi li-
teræ datæ sunt Honorio XI. & Constantio II. Conf.
Ex his patet Chronicorum Fl. Dextri impostura,
ibi enim ad annum 400. Eros Derthosanus, Laza-
rus Vicentis in Hispaniâ Episcopi affirmantur; Ete-
nim uterque in Galliis Episcopus fuit, & Lazarus à
Proculo Massiliensi post annum 400. est consecratus,
nam post multos annos à celebratâ Synodo Tauri-
neasi, quam anno 397. Baronius peractam scribit,
eundem Aquensi Ecclesiæ præpositum laudatus Zo-
simus affirmavit. Bivarius Dextri commentator scri-
bit, utrumque ex Aquitaniâ eiectum novas in His-
paniâ Sedes obtinuisse, ac constare ex literis Synodi
Carthaginensis ad Innocentium, Erotem, ac Laza-
rum fuisse in Hispaniâ Episcopos. Sed neuter in
Aquitaniâ Episcopus fuit, vivebatque adhuc in
Galliis Lazarus anno 417. Illos verò postea in His-
paniam fecisse, gratis dicitur, neque id in lauda-
tis literis Synodalibus legitur, in quibus nuda tan-
tum Erotis, ac Lazari nomina recitantur; consulta-
tur Epistola 90. inter Augustinianas. Hæc de duo-
bus illis Pelagii accusatoribus in veterum monimen-
tis invenire potuimus.

*Pelagianorum dolis per Africanos Patres detectis
Zosimus illos damnat. Synodi Africanæ cano-
nes contrâ eosdem recitantur. Honorius Impe-
rator Pelagium, ac Cælestium proscribit. Præ-
fecti Prætorio edicti promulgatores ex Codice
Theodosiano probantur, ac Salmasii de eisdem
error castigatur.*

Africanæ Præsules Zosimi literis acceptis gravi-
ter conquesti sunt, post Sancti Innocentii senten-
tiam iterum Romæ Pelagii, ac Cælestii causam re-
tractari, statimque per literas cum Zosimo egere, ne
quidquam antè Synodi Africanæ relationem de utro-
que decerneret; indicitur autem plenarium Conci-
lium totius Africæ Carthagine. Romæ verò Pelagi-
ani graves turbas dabant; credo equidem, nonnul-
los Episcopos illi sectæ adhærentes Romam advolas-
se, quòd Pontificis animum in conceptâ semel ergà Pe-
lagii causam propensione retinerent, nam anno 419.
plures Episcopi pro Pelagio cum Juliano literas sub-
scripsere, ut dicemus. Eorum tamen conatibus
Constantius vir clarissimus, ac vicariâ præfecturâ in
Urbe perfunctus obviam ivit pro gratiâ Dei, adver-
sus subdolos Pelagianorum conatus defendendâ labo-
rans, undè *fallione eorundem*, de verba Prosperi in
Chronico ad annum 418. *multa mala perculit, que il-
lum Sanctis confessoribus sociarunt*; ejus memoria re-
colitur in Romano Martyrologio 30. Novembris.
Palladius in Lausiaca historiâ laudatis, qui Romæ vi-
vebant, Macario, ac Pammachio, ait cap. 124.
*Constantius quoque Aßessor Præfectorum Italia, insignes
viri, & eruditissimi, qui pervenerunt ad summum pie-
tatis, & religionis.* Baronius anno 418. num. 1. pu-
tat, Romæ iterum causam Pelagianorum recognitam
fuisse eodem tempore, quo in Africâ pariter retra-
ctabatur, addens anno sequenti 418. Cælestium li-
bellum fidei exhibuisse, de quo plura ex Sancto Au-
gustino ibidem recitat. Sed hæc faciliè rejiciuntur,
nam libellus Cælestii hoc anno 417. publicè coràm
Zosimo recitatus fuit in Basilicâ Sancti Clementis; au-
diatur Zosimus in Epistolâ ad Aurelium datâ Hono-
rio XI. & Flavio Constantio iterum Conf. hoc nem-
pe anno 417. *Intromisso*, inquit, *Cælestio libellum
ejus, quem dederat, fecimus recitari*, quod etiam re-
petit in literis ad eundem datis XI. Kal. Octobris,
quæ literæ Carthaginem, uti ex Paulino diximus
advenerunt IV. Nonas Novembris, statimque Aure-
lius rescripsit, ne quid innovaretur antè Africanæ
Synodi relationem; At Zosimus prioribus ex Africâ
literis acceptis nihil eâ in causâ insuper se egisse tes-
tatus est in Epistolâ datâ 21. Martii anno sequenti
ad Aurelium his verbis: *Idcirco noverit vestra frater-
nitas, nihil nos post illas, quas superius vel literas ves-
tras accepimus, immutasse, sed in eodem cuncta reli-
quisse statu, in quo dudum fuerant, cum hoc nostris li-
teris vestræ indicavimus Sanctitati, ut illa, que a vo-
bis ad nos missa erat, obestatio remaneret.* Quot ve-
rò literæ ultrò, citròque inter Afros, & Zosimum
id temporis volitarint, liquet ex Augustino lib. 2.
ad Bonif. cap. 3. *Tot enim*, inquit, *& tantis inter
Apostolicam Sedem, & Apros Episcopos currentibus,
& recurrentibus scriptis Ecclesiasticis &c.* Quod au-
tem ait Baronius, Cælestium se se subtrahentem
examine coactum fuisse publicè interroganti Zosimo
respondere, planè ad iudicium anno præsentè perac-

Etum pertinet, in quo, eundem à Zosimo interrogatum ex Augustino, & Paulino diximus, nam cum anno 418. post allatas Romam Africanorum literas examini se subduxisset, (videbat enim dolos, ac fraudes nudatas) statim sententia in illum, ac iocios publicata fuit, nec ad aliud iudicium tractus est; hoc ex Augustino patet, qui cum dixisset, allatas fuisse Romam Africanorum literas, quibus Pelagianorum præstigiâ Zosimo detegebantur, hæc addit: *Tunc ergo, cum ejus præsentia posceretur, ut certis, ac dilucidis responsionibus vel astutia hominis, vel correctio dilucesceret, & nulli ambigua remaneret, se subtraxit, & negavit examini. Nec differendum iam fuerat, sicut factum est, quod aliis prodesset, si nimium perversorum pertinaciâ, dementi æque non posset lib. 2. ad Bonif. cap. 3. ex quibus nullum postea iudicium eâ in causâ habitum fuisse monstratur.*

Anno 418. Inierant consulatum Augusti Honorius XII. & Theodosius VIII. qui fuit annus 418. quo Pelagianæ hæresis in toto Orbe Catholico tum sacris Pontificis decretis, tum Imperatorum sanctionibus damnata fuit, sed Africani Patres, & præsertim Augustinus, ea fulmina proceuderunt, quæ à Romano Præsule validiori brachio ejaculata, novorum Gigantum superbiam dejecere. Ineunte anno Africani Episcopi Carthaginensem confluxere, omnibusque iterum in Pelagii, ac Cœlestii causâ quam diligentissimè retractatis, Innocentii adversus Pelagianos decreto standum esse plenis suffragiis censuere, ac statim per Marcelinum Subdiaconum gesta Synodalia Romam ad Zosimum misere. Pontifex, cum ex Africanorum Patrum literis de cute, & intus, ut ajunt, Pelagianam hæresim cognovisset, diem Cœlestio dixit, qui, quod se detectum, convictumque per Africanos sciebat, examini se subtraxit, ut ex Augustino mox dicebamus. Quare cum eâ fugâ reum se, ac pervicacem citrà ambages ostendisset, Zosimus haud ulterius morandum ratus, Pelagium, ac Cœlestium hæreticos, eorumque doctrinam Orthodoxo dogmati contrariam latâ sententiâ pronunciavit, ac datis ad universos Orbis Episcopos literis infamem hæresim ubique gentium proscripsit. Hæc sanè Epistola non extat, sed illius meminit Augustinus Epist. 47. ad Valentinum, recitatque ejusdem fragmentum Epist. 157. ad Optatum; Literæ quoque Concilii Africani interiере, earum tamen summarium legimus apud Augustinum lib. 2. ad Bonifacium cap. 3. ubi ait: *Quæ Romam litera posteaquam venerunt id continentem, non sufficere hominibus tardioribus, & sollicitioribus, quod se generaliter Innocentii Episcopi literis consentire fatebatur, sed apertè eum debere anathematizare, quæ in suo libello prava posuerat, ne, si id non fecisset, multi parùm intelligentes, magis in libello ejus illa fidei venena à Sede Apostolicâ crederent approbata, propterea quod ab illâ dictum erat, eum libellum esse Catholicum, quam emendata propter illud, quod se Papæ Innocentii literis consentire ipse responderat. Porro libellum Cœlestii esse Catholicum dixerat Zosimus in Epistola ad Aurelium, & Collegas, undè immeritò Joannes Latus lib. 1. Historiæ Pelagianæ cap. 4. Zosimi Epistolas uti suppositas rejicit, nihil enim in illis legitur, quod in Sancti Augustini voluminibus non contineatur; hinc Facundus Hermianensis, qui altero sæculo vixit lib. 7. cap. 3. ait: *Invenient postremò Beatum quoque Zosimum Apostolicæ Sedis Antistitem contra Sancti Innocentii Decessoris sui sententiam, qui primus Pelagianam hæresim condemnavit, fidem ipsius Pelagii, ejusque complicitis Cœlestii, quem in Ecclesiâ Carthaginensi convi-**

ctum, atque appellanem Apostolicam Sedem, & ipse gestis discusserat, tanquam veram, & Catholicam laudantem, insuper etiam Africanos culpantem Episcopos, quod ab illis hæretici crederentur, cum necdum ipsis Africanis Episcopis dolos eorum multò manifestius detegentibus, memoratos Pelagium, & Cœlestium putaret Orthodoxos: Hæc ille.

Sixtus magni inter Romanos sacerdotes nominis, quem suarum partium patronum Pelagiani jactabant, quò tantam à se procul infamiâ notam insigni quodam facto repelleret, primus in Pelagium, ac Cœlestium coram frequentissimo populo anathema pronunciavit, cujus rei missis per Leonem in Africanam literis Aurelium certiore fecit, quæ quidem literæ passim ab Africanis teste Augustino Epist. 104. ad eundem Sixtum descriptæ sunt, passim omnibus lectæ. *Quid enim, inquit Sanctus Doctor, gratius legi, vel audiri potest, quam gratiæ Dei tam pulchra defensio adversus inimicos ejus ex ore ejus, qui eorundem inimicorum magni momenti patronus antè jactabatur?* Idem Sixtus ad Augustinum etiam, itemque ad Alipium de eodem argumento perscripsit. Peractæ Romæ Pelagianorum damnationis nuncio in Africanam delato, paulò post etiam Zosimi literæ ad Patres Africanos eâ de re pervenere, quas laudatæ Sixti etiam Epistolæ consecutæ sunt ex Epist. 105. ad Sixtum initio; acceptæ verò dicuntur Apostolicæ literæ Tertio Kal. Majas, at Patres ipsis Kalendis Maii in secretario Basilicæ Fausti Pelagianam hæresim condemnarunt. Adfuere eo in Senatu Episcopi ex universâ Africa CCXIV. ut scribit Prosper contra Collatorem cap. 10. *Erraverunt, inquit, ducenti quatuordecim Sacerdotes, qui in Epistola, quam suis constitutionibus prætulerunt, ita Apostolicæ Sedis Antistitem beatum Zosimum sunt allocuti.* Quòd si in chronico ejusdem Prosperi hujus Synodi Patres numerentur CCXVII. Amanuensium error fuit, qui duas priores unitates in inferiore parte junxerunt, ac ex IV. reddidere VII.

Laudat hanc Synodum Photius Cod. LIII. sed ejusdem textus nobis planè restituendus est; dicuntur ibidem prædesse in eâ Synodo *Ἀρχιεπίσκοπος Ἀυρελίου Ἐπίσκοπος, & Δοριανὸς τῆς πρῆτης ἐκκλησίας τῆς Βυζαντινῆς ἐπαρχίας.* Aurelius Episcopus, & Dorianus Prætesis primæ Sedis Byzacænæ Provinciæ. Sed ex codice antiquissimo Gandavensi apud Monasterium Sancti Bavonis Photii lectio corrigenda est, ibi enim legitur; *Honorio Augusto XII. consule Kal. Maii in Basilicâ Fausti, cum Aurelius Episcopus simul cum Donatiano Teleptensi primæ Sedis Episcopo Provinciæ Byzacænæ &c.* Hoc fragmentum habetur Tom. 1. Concil. editionis Colonienfis apud Quintelum anno 1551. Erat Donatianus Episcopus Teleptis in Byzacænâ Provinciâ, & in Actis Collationis Carthaginensis cap. 123. dicitur: *Donatianus Episcopus Ecclesiæ Teleptensis, contra quem Bellicius Donatista stabat;* In Synodo Sancti Cypriani nominatur ab Augustino lib. 7. de Baptismo cap. 21. inter alios Episcopos *Julianus à Telepte.* Binius in notis ad Synodum, ut putat, Teleptensem celebratam ab eodem Donatiano anno 418. VI. Kal. Martias, antequam Carthaginem ad Synodum plenariam veniret, scribit, Teleptem fuisse Metropolim provinciæ Byzacænæ, quòd itidem legitur in scholiis Conciliorum editionis regiæ Tomo 4. pag. 421. ubi Teleptis dicitur *Metropolis, & prima Sedes Provinciæ Byzacænæ;* Sed, aliam apud Afros fuisse Metropolim à primâ Sede ex professo probabimus lib. 2. cap. 7. Nam Ecclesia, quam regebat senior provinciæ Episc-

eiz Episcopus, dicebatur prima Sedes, quæ quandoque erat in viliori provinciæ Oppido; Adrumetum autem erat civilis Metropolis Byzatii sedes Consularis quod cap. 23. ostendimus. Antè Donatianum primatus Byzacenarum Ecclesiarum penès Mizonium erat, quod ex Synodis Africanis cap. 10. monstravimus: hinc cap. 61. Codicis Conciliorum Africæ ad *Mizonium legati* uti ad Primatem destinantur; Videtur autem Mizonius fuisse Episcopus Tzellenfis; nam in Collat. 1. Carthagin. cap. 163. hæc recitantur: *Natalicus Episcopus Tzellenfis, & cum recitasset, idem dixit, mandari, & subscripsi.* Statim verò Maximinus Episcopus Catholicus dixit: *Diaecesis est Mizoni Episcopi. Presbyteros habet, & abundantem populum, quam ipse.* Verùm cap. 135. ejusdem collationis hæc scribuntur: *Donatianus Episcopus plebis Zellenfis presente V.C. Tribuno, & Notario Marcellino superius mandari, & subscripsi: E diverso habeo Natalicum. Et accedente Natalico Episcopo, idem dixit: Agnosco illum.* Quare Natalicus fuit Episcopus Zellenfis Donatista, Catholicus Episcopo Donatiano ibidem sedente. Cur autem Maximinus dixerit, in Natalici Diaecesi sedisse Mizonium Episcopum, quod à nemine negatum fuit, ex eo arbitror, quia in unâ Diaecesi spectante ad unicum Episcopum Donatistam sedebant plures Episcopi Catholici, quòd his visum fuerat, amplas Diaeceses dividere, ac plures inibi Cathedras erigere. Etenim in Diaecesi Milevitana ex parte Donatistarum unus aderat Episcopus Adeodatus, at Catholici Antistites in totâ eâ Diaecesi tres numerabantur, Severus Monachus olim Augustinianus, qui Milevi sedebat, & duo alii, quorum unus in Tuncensi oppido, alter Ceramussæ residebat, ut colligitur ex cap. 65. collat. 1. Carthaginensis. Constantinâ sacrís ex parte Donati unus præerat Petilianus; at apud Catholicos Fortunatus, & Delphinus Episcopi eandem Diaecesim divisam moderabantur. Et ex cap. 117. ejusdem collationis in Diaecesi Januarii Casensis Primatis Donatistarum in Numidiâ quatuor Episcopi Catholici numerabantur. Itaque in Natalici Donatistâ Diaecesi Donatianus, & Mizonius Episcopi Catholici residebant. Ut verò certum est, Donatianum sedisse Zellæ, ita incertum est, in quonam ejusdem Diaecesis oppido Mizonius sedem haberet. Non tamen dici possunt duo eodem tempore Natalici fuisse, quorum unus Tzellæ contra Mizonium, alter verò Zellæ contra Donatianum federet; nam à cap. 157. iterùm omnium Donatistarum Episcoporum nomina recensentur, & unus tantùm cap. 163. inter eosdem Natalicus & hic quidè Tzellenfis nominatur. At Tzellam dictam fuisse etiam Thelam, patet ex Augustino Conc. 2. in Psal. 36. ubi inter Donatistas nominatur idem *Natalicus Thelensis*. Fortè apud Afros uti à Græcis θ, seu t, & h, pronunciantur, ac si essent t, & z. Ex his tamen habemus, errasse Chiffletium in notis ad can. Ferrandi pag. 279. dum Thelam, seu Tzellam cum Usulâ Antonini, seu *Ostina* Ptolomæi confundit, nam apud Augustinum laudatum nominantur in Synodo Donatistarum *Natalicus Thelensis, & Theodorus Usulensis*. Et in collat. Carthag. cap. 125. sedebat Usulâ Privatus Antistes Catholicus, qui ibidem dixit: *Non contra me habeo Episcopum nempè Donatistam.* Igitur Natalicus Donatista non fuit Usulæ Episcopus, ac proindè Usulâ à Thelâ, seu Tzellâ distinguenda est. In hac verò urbe Donatianus hoc anno Synodum celebrarat, quæ in antiquis Codicibus cum Telenfis dicebatur, collectores Conciliorum

Donatianum item Telensem Episcopum scripsere; At Baronius ad annum 418. cum videret Donatianum Teleptensem Episcopum, Synodum quoque Teleptensem nominavit, eumque secuti sunt Binius, aliique passim. Sed ex Ferrando Diacono Carthaginensi error corrigendus venit, qui canones ex Siricii Epistolâ in Synodo Donatiani recitatos, attribuit Concilio Zellenfi, nam tit. VI. CXXX. & CXXXVIII. tribus canonibus recitatis ait: *Concilio Zellenfi ex Epistolâ Sirici Pape*, quæ quidè Epistola cum iisdem decretis lecta est in Synodo Donatiani Primatis, ut ex actis patet. *Zella, & Acholla liberae civitates* Africæ appellantur à Strabone lib. 17. eam verò urbem Zellam, vel Tzellam dictam fuisse eruditè notavit Holstenius in notis ad tabulas Ecclesiasticas Caroli à Sancto Paulo, ex quibus etiam tabulis corrigendus est Chiffletius, qui Zellam cum Usulâ confundit, diversa enim fuere Byzatii oppida, ut ibidem demonstratur; Sed de his satis. Cæterùm libet hic Lectorum oculis subjicere canones Africani Concilii, cujus, ut ait Prosper cap. 2. contra Ingratos, *Dux Aurelius, ingeniumque Augustinus erat*, veluti de Pelagianâ hæresi erectum trophæum.

Gloriosissimis Imp. Honorio XII. & Theodosio VIII. Consulibus Kalendis Maiis Carthagine in secretario Basilicæ Fausti, cum Aurelius Episcopus in universali Concilio confedisset adstantibus Dianis, placuit omnibus Episcopis, quorum nomina, & subscriptiones indictæ sunt in Sanctâ Synodo Carthaginensis Ecclesiæ constitutis.

I.

Ut quicumque dixerit, Adam primum hominem mortalem factum, ita ut sive peccaret, sive non peccaret moreretur in corpore, hoc est de corpore exiret non peccati merito, sed necessitate naturæ, anathema sit.

II.

Item placuit, ut quicumque, parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, aut dicit, in remissionem quidè peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod lavacro regenerationis expietur, undè sit consequens, ut in eis forma baptismatis in remissionem peccatorum non vera, sed falsa intelligatur, anathema sit: Quoniam non aliter intelligendum est, quod ait Apostolus: *Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccaverunt, nisi quem admodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexit.* Propter hanc enim regulam fidei etiam parvuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in peccatorum remissionem veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione traxerunt.

Item placuit, ut si quis dicit, ideo dixisse Dominum, *in domo Patris mei mansiones multe sunt*, ut intelligatur, quia in regno cælorum erit aliquis medius, aut ullus alicubi locus, ubi beatè vivant parvuli, qui sine baptismo ex hac vitâ migrarunt, sine quo in regnum cælorum, quod est vita æterna, intrare non possunt, anathema sit. Nam cum Dominus dicat: *Nisi quis renatus fuerit ex aquâ, & Spiritu Sancto non intrabit in Regnum Cælorum.* Quis Catholicus dubitet, participem fore Diaboli eum, qui cohaeres esse non meruit Christi? Qui enim dextrâ caret, sinistram procul dubio partem incurret.

III.

Item placuit, ut quicumque dixerit, gratiam Dei,

Dei; quâ justificamur per Jesum Christum D. N. ad solam remissionem peccatorum valere, quæ jam commissa sunt, non etiã ad adiutorium, ut non committantur, anathema sit.

IV.

Item quisquis dixerit, eandem gratiam Dei per Jesum Christum D. N. propter hoc tantum nos adjuvare ad non peccandum, quia per ipsam nobis revelatur, & aperitur intelligentia mandatorum, ut sciamus quid appetere, & quid vitare debeamus, non autem per illam nobis præstari, ut quod faciendum cognoverimus, etiã facere diligamus, atque valeamus, anathema sit. Cum enim dicat

1. Cor. 8. *Scientia inflat, charitas verò ædificat, valdè impium est, ut credamus, ad eam, quæ inflat, nos habere gratiam Christi, & ad eam, quæ ædificat, non habere, cum sit utrumque donum Dei, & scire quid facere debeamus, & diligere, ut faciamus, ut ædificante charitate scientia non possit inflare. Sicut autem de Deo scriptum est: Qui docet hominẽ scientiam, ita etiã scriptum est: Charitas ex Deo est.*

V.

Item placuit, ut quicumque dixerit, idẽ nobis gratiam justificationis dari, ut quod facere per liberum jubemur arbitrium, facilius possimus implere per gratiam, tanquam etsi gratia non daretur, non quidẽ facile, sed tamen possimus etiã sine illa implere divina mandata, anathema sit. De fructibus enim mandatorum Dominus loquebatur, ubi non ait, sine me difficile est potestis facere, sed

Jo. 15. 5 ait, sine me nihil potestis facere.

VI.

Item placuit, quod ait Sanctus Joannes Apostolus: *1. Jo. 1.* Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est: quisquis sic accipiendum putaverit, ut dicat propter humilitatem non oportere dici, nos non habere peccatum, non quia verè ita est, anathema sit. Sequitur enim Apostolus, & adjungit; Si autem confessi fuerimus peccata nostra, fidelis est, & justus, qui remittat nobis peccata, & mundet nos ab omni iniquitate. Ubi satis apparet, hoc non tantum humiliter, sed etiã veraciter dici; Poterat enim Apostolus dicere; Si dixerimus, quia non habemus peccatum, nos ipsos extollimus, & humilitas in nobis non est. Sed cum ait, Nos ipsos decipimus, & veritas in nobis non est: satis ostendit, eum, qui dixerit, se non habere peccatum, non verum loqui, sed falsum,

VII.

Item placuit, ut quicumque dixerit, in oratione *Matth. 6.* Dominicã idẽ dicere Sanctos: *Dimitte nobis debita nostra*, ut non pro se ipsis hoc dicant, quia non est eis jam necessaria ista petitio, sed pro aliis, qui sunt in suo populo peccatores, & idẽ non dicere unumquemque Sanctorum, *Dimitte mihi debita mea*, sed *Dimitte nobis debita nostra*, ut hoc pro aliis potius, quàm pro se justus petere intelligatur; anathema sit. Sanctus enim, & justus erat Apostolus Jacobus, cum dicebat: *In multis enim offendimus omnes*; Nam quare additum est omnes? nisi ut ista sententia conveniret & psalmo, ubi legitur: *Non intres in judicium cum servo tuo, quoniam non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens*, & in Oratione sapientissimi Salomonis: *Non est homo, qui non peccet*; & in Libro Job: *In manu omnis hominis signat, ut sciat omnis homo infirmitatem suam*; Unde etiã Daniel Sanctus, & justus, cum in oratione plura-

Jacob.

3.

Psal.

147.

Eccl.

7.

Job. 37.

liter diceret: *Peccavimus; iniquitatem fecimus & Daniel, cætera, quæ ibi veraciter, & humiliter confitetur, 9. ne putaretur (quemadmodum quidam sentiunt) hæc non de suis, sed de populi sui potius dixisse peccatis, postea dixit: Cum orarem, & confiterer Ibidem: peccata mea, & peccata populi mei Domino Deo meo; Noluit dicere, peccata nostra, sed populi sui dixit, & sua; quia futuros istos, qui tam malè intelligunt, tanquam propheta prævidit.*

VIII.

Item placuit, ut quicumque ipsa verba Dominicæ orationis, ubi dicimus, *Dimitte nobis debita nostra*, *Matth. 6.* ita volunt à Sanctis dici, ut humiliter, non veraciter hoc dicatur, anathema sit. Quis enim ferat orantem, & non hominibus, sed ipsi Domino mentem? qui labiis sibi dicit dimitti velle, & corde dicit, quæ sibi dimittantur, debita non habere?

Canon ille post secundum diverso caractere descriptus in vetustis codicibus reperitur, & eã ratione à Collectoribus Conciliorum insertus est, & sanè magnum auctoritatis pondus Photius illi addit, qui disertè illum ponit, ac canones novem contra Pelagianos eã in Synodo Carthagenensì statutos affirmat, Scriptorem verò illum usum optimis exemplaribus, usque antiquissimis nullus negabit; do illius verba ex Cod. LIII. ubi de laudato Concilio sermonem facit: *Dannat, inquit, hæc Synodus eos, qui asserunt, Adamum mortalem esse conditum, non autem prævaricationis causã morte multatum;* est primus canon. Addit: *Similiter & eos, qui recens natos infantes baptismi minime indigere dicent, quod illos peccato originis ex Adamo non putarent obnoxios;* hic canon est secundo loco positus; tertium his designat: *Eos quoque, qui assererent medio quodam loco Paradisum inter, & Inferos non baptizatos infantes beatè vivere; Sex item alia his assinia capita, quæ à Pelagianis, & Cælestianis traduntur, anathemate Patres jugulant.* Quare novem auctore Photio eã in Synodo canones contra Pelagianos decreti sunt. Huc facit, quod scribit Sanctus Augustinus lib. 2. de Orig. animæ cap. 12. *Novellos, inquit, hæreticos Pelagianos justissime Conciliorum Catholicorum, & Sedis Apostolicæ damnavit auctoritas, eo quod ausi fuerint non baptizatis parvulis dare quietis, & salutis locum etiã præter regnum celorum.* Unde in hoc præsertim Concilio illa Pelagianorum opinio videtur damnata, & fortè si literæ Zosimi extarent, ibidem pariter rejecta legeretur. Verum intrusum illum canonem probare possum ex appendice ad literas Sancti Cælestini Papæ ad Episcopos Galliæ, quæ licet Cælestini non sit, ut alias demonstrabitur, est tamen antiquissimæ manus, quippe quæ adducitur à Petro Diacono in libro de Incarnatione, & gratiã cap. 8. Porro in cap. 10. dictæ appendicis initio hæc recitantur: *Illud etiã, quod intrã Carthagenensì Synodi decreta constitutum est, quasi proprium Apostolicæ Sedis amplectimur, quod scilicet tertio capitulo definitum est: Ut quicumque dixerit, gratiam Dei, quâ justificamur per Jesum Christum D. N. ad solam remissionem peccatorum valere &c. postea quartus, & quintus canones ibidem subnectuntur, eò modo, quo eosdem superius numeravimus, ut nullus canon contra beatitudinem naturalem puerorum ibidem locum habeat, qui tamen tertio loco ponitur in codice Photii. Hæc circã illum canonem ex antiquis Scriptoribus observavimus, de quibus alii judicent. Octo verò illi canones Pelagianam hæresim jugulant, quorum primi duo peccatum originale spectant, tres intermedium necessitatem gratiæ ad recidè, sanctèque operandum,*

totidem

totidem postremi iustitiæ inhaerentis imperfectionem continuâ, jugique Dei gratiâ confirmandam contra decantatam Pelagianorum, ac Stoicorum apathiam. Zosimus damnatis Pelagio, ac Coelestio egit statim cum Honorio Imperatore, ut iidem imperiali auctoritate Romano Imperio pellerentur, quod statim piissimus Princeps executus, rescriptum dedit ad Palladium Praefectum Praetorio Italiae, quod ex Atrebatensi Monasterio eduxit Henrici Gravii Doctoris Lovanienfis diligentia, & cum subscriptione emendatiuâ à Thuanâ bibliothecâ exhibet Salmasius par. 2. de Eccles. Suburbic. cap. 1. pag. 288. Hoc verò Imperatoris edictum in hæc verba conceptum, ac publicatum fuit.

*Imperatores Honorius, & Theodosius Augusti
Palladio Praefecto Praetorii.*

Ad conturbandam Catholicæ simplicitatis lucem puro semper splendore radiantem dolosa artis ingenio novam subitò emicuisse versutiam pervulgatâ opinione cognovimus, quæ fallacis scientiæ obumbrata mendaciis, & furioso tantum debacchata luctamine, stabilem quietem Coelestis conatur attricare fidei, dum novi acuminis commendata vento, insignem notam plebeje astimat vilitatis, sentire cum cunctis, ac prudentiæ singularis palmam fore, communiter approbata destruere; Cujus impiæ commentationis auctores Pelagium, Coelestiumque percerebuit extitisse. Hi parenti cunctarum rerum Deo, præcipuaque semper majestatis interminatione potenti omne ultra principium transeuntî tam trucem inclementiam sævæ voluntatis assignant, ut eum formandi mundi opificem curam sumeret, qualitatemque hominis fruendi profundâ spiritus conceptione libraret, fundati muneris finem anteferet exordio, & mortem præmitteret nascituro; Non hanc insidiis vetiti fluxisse peccati, sed egisse ponitûs legem immutabilis constitutis; ad declinandum lethi exitialis incursum nihil professe abstinentiam delinquendi, cuius ita vis putaretur adstricta, ut non possit aboleri deiaceps. Primitivi hominis errorem, in quem captæ mentis inoprationis cœcitas irruisset, delapsum ad posteròs non fuisse, tantumque apud eum, quem male suadæ gratiæ infelix rapuisset illecebra, transgressionem interdicti extitisse discriminis, cum evidens Catholicæ legis omnifaria testetur auctoritas, illum interitûs omnium fuisse vestibulum, quem divinæ præceptionis sedulum liqueat corrupisse mandatum: aliaque quàm plurima, quæ sermo respuit, lex refutat, quæ perexosum sit, recordari etiam sub dispositione plectendi, quæ maturato remedio, & celeritate festinâ oportet intercipi, ne corroborato usu nequitiae adolescentes vix valeant coerceri. Si quidem aures mansuetudinis nostræ recens fama perstrinxerat, intrâ sacratissimam Urbem, aliaque loca ita pestiferum virus quorundam inolevisse peccatoribus, ut interrupto directæ crudelitatis tramite, scissis in partes studiis asserendi, materia impacatæ dissensionis inducta sit, novoque scandali fomite concitato beatissimæ Ecclesiæ acta mutet, & attentata tranquillitas (aliis iter aliud ancipiti interpretatione sectantibus) & absoluta sanctorum apicum claritas, ac dilucidè, quod sequi universitas debeat, explanans, pro captu versipellis ingenii profanarum novorum auctorum moventibus questionem, Palladij parens carissime, atque aman-

tissime. Ob quam rem illustris auctoritas tua virtura in omne ævum, lege nos statuisse cognoscat, ut pulsus ex Urbe primitus capitibus dogmatis excrandi Coelestio, atque Pelagio, si qua hujus de cœtero sacrilegii sectatores quibuscunque locis poterint reperiri, aut de pravitate damnatâ aliquem rursus proferre sermonem, à quocunque correpti ad competentem Judicem pertrahantur, quos si viderint clericus, si viderint laicus fuerit, deferendi habeat potestatem, & sine præscriptione aliquâ perurgendi, quos relicta communis scientiæ luce novæ disputationis tenebras introferre deprehenderit, contra Apostolicam scilicet disciplinam, Evangelicamque claram, & sine errore sententiam vestrâ rudis sectæ calliditate pugnantem, involventesque splendorem fidem veri ambagibus disserendo. Hos ergo repertos ubicumque de hoc tam nefando scelere conferentes, à quibuscunque jubemus corripere, deductosque ad audientiam publicam promiscuè ab omnibus accusari, ita ut probationem convicti criminis stylus publicus insequatur, ipsi in exorati exilii deportatione damnatis; decet enim originem vitii à conventu publico sequestrari, nec in communi eos celebritate consistere, qui non solum factio nefario detestandi, verum etiam exemplo venenati spiritus sunt cavendi. Juvat autem per omnem penè mundum, quâ imperium nostrum extenditur, hujusmodi promulgata diffundi, ne scientiæ fortasse dissimulatio partem præstet errori, atque impune se quisque putet audire, quod condemnatum vigore publico se se finxerit ignorare. Datum pridie Kalendas Majas Ravennæ DD. NN. Honorio XII. & Theodosio VIII. Coss. AA.

*Exemplar edicti propositi à Palladio Praefecto
Praetorio.*

Junius Quartus Palladius, Monachus, & Agricola iterum Praefecti Praetorio edixerunt.

In Pelagium, atque Coelestium Catholicæ dogmatis fidem sævis tractatibus destruentes sententia principalis invaluit, ut venerabili Urbe submoti bonorum Concilio mulcerentur. Hoc igitur omnes admoneri oportet edicto, ne quis sinistra persuasionis erroribus credulum præstet assensum. Et si sit ille plebejus, ac Clericus, qui in caliginis hujus obscena reciderit, à quocunque tractus ad Judicem sine accusatrici discretione personæ, facultatum publicatione nudatus irrevocabile patietur exilium. Nam superna majestas, ut colligit ex secreti ignoratione reverentiam, ita ex ineptâ disputatione injuriam.

Hoc edictum Baronius Anno 420. num. 4. recitat eo tempore, quo Constantius Imperator contra Coelestium ad Volusianum Praefectum Urbi scripsit anno 420. ut ille putat. Sed ex rescriptis Imperatoris constat, hoc anno emissum edictum à memoratis Praefectis Praetorio; Et sanè hoc ipso anno 418. Palladius erat Praefectus Praetorio Italiae ex Cod. Theod. lib. 11. l. 12. de Indulgentiis debitorum, ubi recitatur rescriptum ad eundem de Censibus Campaniæ, Tusciæ, & Piceni. Flavius Monachus erat Praefectus Praetorio Orientis ex eodem Cod. lib. 16. l. de Episcopis, Ecclesiis &c. est rescriptum de Parabolanis pro Antistite Alexandrino. Agricola erat Praefectus Praetorio Galliarum ex literis Imperatoris Honorii ad illum datis XV. Kal. Majas de agendo singulis annis Arelate conventu VII. Provinciarum apud Sirmondum in notis Sido-

Sidonianis ad epithalamium Polemii; omnia hæc rescripta Honorio XII. & Theod. VIII. Coss. data sunt, nempe hoc anno 418. Legem Honorii contra Pelagianos iidem Præfecti Prætorio per singulas suarum præfecturarum dioceses promulgarunt, de quâ re Salmastius paginâ 293. Hic tamen ejusdem Salmastii error corrigendus est, qui ibidem pag. 291. ait: *sequitur editum quatuor Præfectorum Prætorio, & numerantur, Junius Quartus, Palladius, Monaxius, Agricola;* cum tamen tres tantum ibidem nominentur Præfecti Prætorio, nam Junius Quartus Palladius unus, idemque fuit, quem præve in duos Salmastius dissecat; patet hoc ex lapide apud Panyinium meum lib. 3. Comment. in Fastos ita inscripto: JUNIUS QUARTUS PALLADIUS. V. C. COS. ORD. In codice Augustiniano bibliothecæ Ducum Urbinatum, quæ modò Vaticanæ conjuncta est, numero 118. pag. 167. legitur Epistola Sancti Innocentii Papæ ad Patres Carthaginensis provinciæ cum hac subscriptione: *Data VI. Kal. Februarias post consulatum Theodosii Aug. VI. & Junii Quarti Palladii V. C. sed consulatus Theodosii VII. dicendus est atque ita legitur in MSS. Chistianæ bibliothecæ, itemque Vaticanæ Num. 425. pag. 149. ex codice etiam Corbejensi ejusmodi subscriptionem exhibet Sirmondus lib. 2. Propemptici cap. 2. Eodem anno quadringentesimo decimo octavo Palladius erat Præfectus Prætorio Italiæ, & Illyrici, hoc enim non semel ab Imperatoribus factum est; celebre est rescriptum Gratiani, Valentiniani, & Theodosii ad Probum Præfectum Prætorio. Igitur sinceritas tua id ipsum per omnem Italianam, tum etiam per Urbicarias, Africanasque regiones, ac per omne Illyricum prælatâ oraculi hujus auctoritate firmabit: lib. 11. Cod. Theod. tit. 13. Si per obreptionem: Atque ita anno præfenti 418. idem erat Præfectus Prætorio Italiæ, Africæ, & Illyrici, anno verò 422. Philippus erat Præfectus tantum Prætorio Illyrici, ut ex rescripto Theodosii cap. 19. dicemus.*

Cæterum Julianus Honorii legem à Præfectis Prætorio publicatam sibi favere dicebat, quem Sanctus Augustinus lib. 3. cap. 1. hæc irridet &c. *Sanè ut dicitis, si pro vobis potius ab Imperatore responsum est, cur non in medium proflitis, & hoc ultrò publicis potestatibus allegatis, vos esse monstrantes, quorum Christianus Princeps approbavit fidem?* &c. Quæ verba Augustini Baronius Juliani Pelagiani esse putavit ad annum 418. pag. 414. De hac Pelagianorum damnatione hæc scripsit ad Pinianum Sanctus Pater lib. 2. de Pecc. Orig. cap. 17. *Præfecto sentitis in tam nefandi erroris auctores Episcopalia Concilia, & Apostolicam Sedem, universamque Romanam Ecclesiam, Romanumque imperium, quod Deo propitio Christianum est, rectissime fuisse commotum, donec resipiscant de Diaboli laqueis: Ubi vides, Romanæ Ecclesiæ nomine universam Christi fidelium congregationem significari, ut planè constat, Romanam Ecclesiam totius Christianæ religionis regulam censeri.*

CAPUT XIV.

Recitata Pelagianorum damnatio rejectis aliorum Scriptorum sententiis illustratur. Ex Commonitorio Martii Mercatoris ad Theodosium Augustum nonnulla scitu digna adnotantur.

Peractam in Africâ, Romæ, ac Ravennæ Pelagianorum proscriptionem paucis perstrinximus, in quâ sanè narrandâ cum plerique extrâ orbitas

excurrerint, huc eorum dicta refellenda seposuimus, ne subindè altercandi necessitas historiæ filum interrumpere. Baronius unicum hoc anno 418. Synodum Carthaginensem celebratam existimat, quæ initio veris inchoata usque ad Kalendas Majas duraverit. Usserius duas quidem ponit, sed priorem anno 417. adscribit, posteriorem anno 418. deputat. Vossius lib. 1. cap. 44. duo sub Zosimo Concilia statuit Carthaginense contra Pelagianos coacta, sed unum provinciale putat, alterum plenarium ex universâ Africâ, in quâ sententiâ est etiam Usserius cap. 10. Brit. Antiq. pag. 269. In primis contra Baronium dicendum est, duo Concilia ab Africanis Patribus celebrata esse, in quorum primo, quid literis Zosimi, quibus Pelagianos laudabat, respondendum esset, quæ ratione eorum fraudes detegenda, seriò actitatum est. Hujus testis est Augustinus Epist. 47. ad Valentinum, ubi memoratis Synodis Carthaginæ, & Milevi sub Innocentio celebratis ait: *Item quod Papæ Zosimo de Africano Concilio scriptum est, ejusque rescriptum ad universos totius Orbis Episcopos missum, & quod posteriori Concilio plenario totius Africæ contra ipsum errorem breviter constitutum. Et lib. 2. de Pecc. Orig. cap. 7. loquens de Cælestii damnatione à Zosimo peractâ ait: Sed posteaquam ex Africano Episcoporum Concilio rescripta directâ sunt, quid fuerit consecutum, ut justissime in eum sententiâ proferretur, cuncta legite, quia cuncta transmisimus.*

Utamque verò Synodum plenariam fuisse colligitur ex Prospero in Chronico, ubi ait: *Honorio XII. & Theodosio VIII. Coss. Concilio apud Carthaginem habito CCXIV. Episcoporum ad Pontificem Zosimum Synodalia decreta perlata sunt, quibus probatis per totum mundum hæresis Pelagiana damnata est.* En apertè literas, quibus Pelagianorum versutias Afri aperiebant, missas esse ad Sedem Apostolicam à Synodo CCXIV. Episcoporum, qui sanè numerus non erat ex solâ provinciâ Proconsulari, sed ex universâ Africâ; etenim CCXVII. anno 419. in Concilio plenario de appellationibus interfuere ex literis Synodi ad Bonifacium Papam. Hinc Sanctus Pater priorem sub Zosimo Synodum semper Africanam, nunquam Carthaginensem nuncupavit. Jansenius nomine Synodaliū Decretorum intellexisse Prosperum ait; Cænes octo contra Pelagianam hæresim statutos; sed illi in posteriori Synodo Kalendis Maii habitâ exarati sunt, quod posteriori Concilio, scribit Augustinus Epist. 47. *plenario totius Africæ contra ipsum errorem breviter constitutum:* at octo illi canones id certè dicendi sunt, quod breviter Patres constituerunt; In priori congressu procusa est instructio ad Zosimum, quâ Pelagianam hæresim de facie posset cognoscere; audiatur Sanctus Doctor lib. 2. ad Bonifacium cap. 3. ubi de Cælestio per Africanos convicto scribit: *Hoc ut plenius, & manifestius in illo fieret, expectabatur venturis ex Africâ literis, in quâ provinciâ ejus aliquantò calliditas evidentius innotuerat; Quæ Romam literæ posteaquam venerunt id continentes non sufficere hominibus tardioribus, & sollicitioribus, quod se generaliter Innocentii Episcopi literis consentire fatebatur, sed apertè eum debere anathematizare, quæ in suo libello prava posuerat &c.* neque semel Augustinus canonum ad Sedem Apostolicam transmissorum mentionem facit. In quibusdam Prosperi Chronicis & præsertim in Codice M. S. Augustano, quod volumen inter Opera ejusdem in Bibl. Patrum Edit. Colon. anno 1618. legitur, duplex Synodus hoc anno Carthaginense habita recensetur: *Honorio XII. & Theodosio VIII.*